

Museipedagogen, lärandet OCH FRAMTIDEN

Dokumentation av föreningen för undervisning i svenska museers (FUISM)
konferens på Statens historiska museum 15-16 oktober 2007

Lena Eriksson & Petter Ljunggren (redaktörer)

Fou rapport 4

STATENS HISTORISKA MUSEER

STATENS HISTORISKA MUSEUM • KUNGLIGA MYNTKABINETTET • TUMBA BRUKSMUSEUM

Museipedagogen, lärandet och framtiden

Dokumentation av föreningen för undervisning i svenska museers
(FUISM) konferens på Statens historiska museum 15–16 oktober 2007

Lena Eriksson & Petter Ljunggren (redaktörer)

Statens historiska museer
Box 5428, 114 84 Stockholm
www.shmm.se

© Statens historiska museer och FUIISM, Föreningen för undervisning i svenska museer, 2007

Rapporten ingår i Statens historiska museers serie av FoU-rapporter,
redigerad av Fredrik Svanberg

Innehåll

7 Förord

9 Utställningen, besökaren och lärandet

Artikel av Eva Insulander, doktorand i didaktik vid Lärarhögskolan i Stockholm/
Stockholms Universitet

19 Ett kalejdoskop av goda exempel

Sammanställning av de personer och institutioner som inom formatet "Pecha
Kucha" presenterade pedagogiska projekt och arbetsformer

21 Lägesrapport från Kulturdepartementets museiutredning

Referat av Museikoordinator Christina von Arbins presentation av utredningsarbetet

23 Musealt lärande på webben

Artikel av Anna Engquist, webbproducent vid Historiska Museet, med en bakgrund och
beskrivning av workopen om webbpedagogik

27 Så här vill jag göra med mina framtida elever!

Beskrivning av samarbetet mellan Historiska museet och Lärarhögskolan i Stockholm
samt beskrivning av workshop som leddes av Petter Ljunggren

35 Att utbilda framtidens museiarbetare

Referat av panel- och publikdiskussion med Diana Walters från Museion vid Göteborgs
universitet, Peter Lundkvist från museologiska institutionen vid Umeå universitet och
Berit Ljung från Lärarhögskolan i Stockholm. Moderator var Kajsa Althén, kulturarvs-
pedagog och vetenskapsjournalist

39 Utblickar och reflektioner kring tre projekt i musei- och konstvärlden

Sammanställning av Sune Nordgrens presentation av sina erfarenheter från Baltic i
nordöstra England, Najsonalmuseet i Oslo och Kivik Art Center på Österlen

44 Deltagarförteckning

48 Konferensprogram

51 FUISM Styrelse 2007

Förord

ETT AV VÅR TIDS mest upprepade råd är uppmaningen att leva i nuet. I den museipedagogiska verksamheten har många av FUISM:s medlemmar förmånen att möta publiken direkt, i samtal och workshops. Vare sig mötet sker vid en vikingatida grav eller i en samtidskonstutställning ger det pedagogen många möjligheter att öva på närvaro i mötet och i nuet. Samtidigt är museerna av hävd en plats för minnen där vårderna av vårt gemensamma arv av föremål och idéer har sin plats. Problematiseringen av vilket arv, vems minnen och hur detta representeras var temat för drygt ett år sedan då FUISM arrangerade konferens i Kiruna. Hösten 2007 valde vi att istället rikta blicken framåt, för att fundera över framtidens museer och museipedagogik.

Konferensen Museipedagogen, lärandet och framtiden samlade drygt 110 personer till två intensiva dagar med föreläsningar, workshops och samvaro på Historiska museet i Stockholm. Aktiva pedagoger, enhetschefer, timanställda, forskare och utbildare från högskolor och universitet och en statlig utredare funderade kring frågan vartåt våra museer är på väg och hur vi vill att lärandet inom kulturinstitutionerna ska utvecklas.

I denna konferensrapport har vi sammanställt referat från diskussioner och workshops med korta artiklar utifrån föreläsningarnas innehåll. Vi hoppas att texterna ska fungera som ett stöd för minnet hos dig som deltog, och som en orientering för andra intresserade så att samtalen och idéerna för framtidens museipedagogik kan ta nya steg. Engagerande deltagare och väl förberedda presentatörer och föredragshållare bidrog till konferensdagar fyllda av kunskap och diskussioner. Ett varmt tack till er alla!

Lena Eriksson

Ordförande i FUISM

Utställningen, besökaren och lärandet

Eva Insulander, doktorand i didaktik vid Lärarhögskolan i Stockholm/
Stockholms Universitet.

På museer idag är lärande ett begrepp som har fått allt större betydelse. I jämförelse med uttryck som förmedling, rymmer begreppet lärande tankar om ömsesidighet i relationen mellan museet och besökaren. Utvecklingen kan förstås mot bakgrund av nya kommunikationsmönster som vi sett växa fram, där museet betonar möjligheten till olika tolkningar, där man också bjuder in besökaren som aktiv medskapare av det som visas i utställningarna. Verksamheten kring lärande handlar nu inte bara om visningar och programverksamhet för grund- och gymnasieskolan, den handlar också om kommunikation i en vidare bemärkelse, där lärande kommer in som en viktig aspekt i museets olika arbetsområden, inte minst i utställningsproduktionen. Här handlar det inte längre om att museet ska visa fastslagna fakta om sitt kunskapsområde, utan om att både museet och besökaren kan vara med och forma förutsättningar för det som sker i utställningarna. Som ett led i denna utveckling finns museiforskningen, som nu inte enbart handlar om samlingarna, utan istället rör hur samlingar och utställningar används av allmänhet och besökare.

Forskning som rör just gränssnittet mellan museerna och dess besökare är än så länge förhållandevis begränsad, åtminstone när det gäller studier som genomförts med svenska museer i fokus. Några viktiga bidrag har dock lämnats genom ett antal doktorsavhandlingar som färdigställts de senaste åren (exempelvis Vaike Fors (2006) avhandling kring ungdomars lärande på science center samt Cecilia Axelssons lic-uppsats (2006) om historieförmedling och historiebruk i utställningen Afrikafararna). Svårare är det att bedöma den tillämpade forskningen som bedrivits som kortare samarbeten mellan forskningsgrupper och museer, eftersom rapporterna ofta är opublicerade (Insulander, 2006). Initiativen kan dock ses som viktiga inspirationskällor för de som arbetar praktiskt med frågor som rör utställningar och lärande. De studier som gjorts visar på flera olika sätt att tänka kring centrala begrepp och de ger impulser till att problematisera och

dra slutsatser om den egna verksamheten.

I denna text kommer jag att föra fram ett synsätt på lärande, som utgår från hur vi själva skapar våra egna lär-vägar genom ett kunskapsområde. Resonemanget bygger på ett vetenskapligt perspektiv kallat Design för lärande, som här används för att studera vad som sker i mötet mellan utställningen och besökaren (Rostvall & Selander, 2008). Mitt exempel är hämtat från en pågående forskningsstudie kring besökares engagemang i utställningen *Forntider 1* på Historiska museet i Stockholm. Vi får möta Ann-Charlotte och Anna, som är mor och dotter, som tillsammans besöker utställningen.

Design för lärande

Design för lärande är ett teoretiskt perspektiv som fokuserar både hur förutsättningarna för lärande är utformade och hur den lärande skapar sin egen förståelse i läroprocessen (Rostvall & Selander, 2008). I forskningsstudien undersöker vi dels hur kunskap formas i utställningar och dels hur denna kunskap omformas i mötet mellan besökarna och den specifika miljön/situationen. Begreppet design används för att beteckna båda dessa aspekter. Design har historiskt sett betytt ”att ge tanken form”, vilket vi tar fasta på när vi studerar både utställningen och besökarnas möte med den. Designperspektivet lägger betoningen på hur vi utåt kan visa vår förståelse av något. I skolan kan det handla om att en elev i en uppsats visar hur han eller hon förstår ett kunskapsområde, medan vi under efter ett museibesök istället kanske berättar för en vän om vad som var mest intressant i en utställning. Hur man förstår något visas både i processen, genom de val man gör, och i resultatet. I utställningen handlar det om att besökaren, utifrån sitt eget intresse och utifrån de resurser som finns i utställningen formar sin egen läsning av utställning, och därigenom skapar mening.

Design för lärande lånar drag från andra teorier om lärande, kopplar samman vissa drag hos dem och skapar slutligen ett eget perspektiv. En viktig utgångspunkt är begrepp hämtade från socialsemiotiken. Semiotiken utgår från att språket och världen kan avläsas som tecken. Dessa tecken är laddade med mening. I en vardaglig kontext är vi kanske inte vana att betrakta olika företeelser som tecken, men några exempel kan vara att vi i våra vardagshandlingar signalerar

sinnesstämning, våra värderingar eller vår grupptillhörighet. Inom det socialsemiotiska perspektivet betonar man dessutom hur individen skapar medvetet ihopkopplade tecken i en social kontext. I ett semiotiskt perspektiv ses design, alltså själva utformningen av något, som en slags kommunikation. Man riktar därför intresset mot de olika teckensystem (exempelvis talat språk) och medier som används för att representera världen, och man intresserar sig också för de fysiska och sociala villkor som finns i en läroprocess.

Multimodalitet är en vidareutveckling av den socialsemiotiska teorin, som bidrar med ett förtydligande av hur kommunikation och meningsskapande kan betraktas. Här blir språket bara ett av flertalet teckensystem som vi använder för att skapa mening i vår kommunikation med andra (Kress & van Leeuwen, 2001). När vi pratar med andra använder vi oss till exempel av talat språk, gester, blickar. I en museiutställning får också saker som färger, bilder och musik betydelse för den mening som skapas.

Lär miljös iscensättning

Inom det perspektiv som jag presenterar här, Design för lärande, tänker man sig att lärande alltid är kopplat till en situation och en inramning som är kulturellt och historiskt formad. Det går med andra ord inte att koppla loss lärandet från de förutsättningar som omger lärandet. Det finns därför anledning att titta närmare på den iscensättning som finns på museet. Vi kan fråga oss vad som karaktäriserar museet som lärmiljö. Om vi jämför museet med skolan så finns det flera saker som skiljer dessa båda miljöer åt. I skolan, som kan definieras som en formell lärmiljö, finns vissa i förväg uppställda mål; vi har till exempel en läroplan som reglerar lärares och elevers handlingar. Det finns en bedömning av elevernas lärande, av det som de kan visa för läraren att de har lärt sig. På museet finns en större frihet kring vad man som besökare väljer att ta till sig, det finns inget prov efter avslutad rundtur i en utställning. Men det är ändå så att en utställning på ett museum har utformats av en producent med besökaren i åtanke. Det finns tankar bakom designen som handlar om att någon ska ta till sig det som erbjuds. Vissa normer har också utvecklats kring hur vi som besökare förväntas agera och hur vi gör när vi "läser" utställningen.

På så sätt kan man inte säga att det är en helt informell lärmiljö, utan snarare något vi kan kalla för en semi-formell miljö för lärande. En helt informell lärandemiljö skulle istället kunna vara i hemmet, där vi ju också lär oss nya saker hela tiden.

Forskningsstudien i Forntider

Vi ska nu se hur Design för lärande utgör det grundläggande perspektivet i en forskningsstudie. Projektet "The museum, the exhibition and the visitors: Meaning making in a new arena for learning and communication", är ett treårigt forskningsprojekt som är inriktat mot att undersöka några centrala aspekter av museets roll i dagens samhälle. Projektet genomförs i form av tre delstudier som fokuserar på a) museet som institution; dess identitet och epistemologiska inriktning, b) dess verktyg för att kommunicera med sina besökare och c) besökarnas gensvar som det framträder i användningen av dessa resurser och budskap. Jag själv deltar som doktorand i den tredje delstudien där vi dels studerar hur museer presenterar ett visst kunskapsområde i utställningar och vidare hur besökaren själv väljer att representera dessa utställningar, i till exempel samtal om utställningen och genom att ta bilder av sådant som framstår som intressant.

I min del av studien har jag börjat med studera utställningen Forntider 1. Här används flera olika typer av datainsamlingsmetoder, för att få en rik bild av besökarnas engagemang i utställningen. Jag började med att stå utanför utställningen där jag frågade besökare i par om de ville delta i studien. Ambitionen var att det skulle finnas en spridning när det gäller ålder och kön hos de aktuella paren, för att få en variation i materialet. Urvalet är inte representativt i statistiskt mening, utan speglar endast en variation i den specifika situationen. De som ville delta fick skriva på en fullmakt som ger skydd åt informanterna, där det också framgick hur materialet skulle användas. Besökarna uppmanades sedan att se utställningen i den takt de själva önskade. De fick med sig digitalkameror med instruktionen att dokumentera utställningen, och ta bilder av sådant som fångade deras uppmärksamhet på något sätt.

Jag själv följde besökarna med en handhållen videokamera. En av de två personerna i varje par utrustades med en mp3-spelare för att

säkerställa ljudkvalitén. Efter deras rundtur gick vi till ett närliggande rum där besökarna uppmanades att rita en karta av utställningen. Med fotografierna och kartan som utgångspunkt genomfördes sedan en intervju. Besökarna fick i möjligaste mån själva berätta om besöket i utställningen. Som en avslutande del av intervjun ställdes frågan; "Om du skulle råda en vän som ska se utställningen; vad skulle du då rekommendera honom eller henne att fokusera/rikta in sig på"? Av ungefär tio par har sedan fyra par valts ut. Dessa utgör fyra tydligt urskiljbara "typer" av besökare, som engagerar sig i utställningen på olika sätt.

En annan del av studien är att beskriva och analysera själva utställningen, dess design, för att se vad det finns för resurser för besökarna att engagera sig i och skapa mening kring. Jag utgår då från att varje textproducent använder någon slags organiserande princip för att skapa en text, så att texten framstår som logisk och sammanhängande för läsarna. På så sätt kan man säga att texten erbjuder läsaren, eller museibesökaren, en viss läsordning, men att läsaren ändå är fri att skapa sina egna läsvägar. Här använder jag det som brukar kallas för det vidgade textbegreppet; jag betraktar utställningen som text, och undersöker hur den hänger ihop. Jag noterar vad som kommer först och vad som kommer sist, vad som är placerat centralt och i periferin. Jag undersöker hur man har byggt upp texten med olika teckensystem, såsom skrivna texter, bilder, färger, ljud och så vidare. Jag undersöker utställningens berättelseföljd, dess struktur och jag studerar hur väl texten hänger samman, dess koherens. Det blir viktigt eftersom jag tänker mig att besökarnas läsning av texten, på något sätt är beroende av hur texten hänger samman. (Kress 2003).

Nästa steg blir att också ta med utställarnas berättelse om utställningen. Utställningsproducenten har i en intervju berättat om sina tankar kring utställningen och arbetet med den. Jag kommer sedan att ställa de olika perspektiven, dvs. min läsning av utställningen, besökarnas engagemang och utställarnas berättelse, i relation till varandra i en tolkning. Det är viktigt att poängtera att jag inte är ute efter att undersöka om besökarnas upplevelser matchar utställarnas intentioner. Fokus för mig är besökarna och vad de gör när de engagerar sig i utställningens olika resurser. Utställarnas berättelse står mer i bakgrunden.

Metoden som jag använder ger mig olika sätt att närma mig materialet, de är olika mätpunkter som är kopplade till samma forskningsfråga. Min ambition att ge en så rik bild som möjligt av besökarnas engagemang i utställningen, och hur denna process representeras på olika sätt genom fotografier, kartor och intervjuer. De olika kommunikationssätten bidrar alla med att visa på en del av processen, även om jag inte kan göra anspråk på att de ger en "sann" bild av museibesöket. Videodata ger mig ett underlag för att kunna beskriva besökarnas väg genom utställningen, deras trajektorier. Nästa steg är att studera hur personerna samspelar med varandra; hur de talar och rör sig i relation till de föremål som de fokuserar. Jag undersöker sedan besökarnas fotografier och kartor tillsammans med deras reflektioner kring det som de har skapat. Hur de har utformat representationerna, säger någonting om vad de intresserat sig för i utställningen. Fotografierna och kartorna är indikationer på deras lärande.

Resurser i Forntider

Jag beskriver Forntider som en kronologiskt strukturerad utställning, med sju små rum i en följd. Den är uppbyggd som en berättelse kring åtta olika individer i en scenografi som visar olika slags miljöer. Den har en tydlig introduktion med en textskylt som ger information om utställningens övergripande tema; om ambitionen att sätta människan i centrum, och de åtta livsöden som finns med i utställningen, om museets ambition att problematisera och skapa kopplingar till nutid. Där finns också en film med de åtta personerna. Allt detta ger besökaren en överblick och en öppning in i utställningen.

Utställningen är strukturerad i tre olika nivåer. Den första nivån är den kronologiska och linjära följderna i de sju rummen. Det är alltså en förhållandevis sluten väg, där besökaren följer rummen efter varandra för att se hela utställningen. Den andra nivån är organiseringen av resurser inom varje rum. Här finns en mängd olika valmöjligheter för besökaren; det finns bilder, texter och föremål som besökaren kan välja att engagera sig i enligt en fritt vald ordning. Till sist finns det en tredje nivå genom en audioguide, som vissa besökare väljer att ta med sig. I den finns ytterligare information. Man kan säga att utställningen framstår som koherent på flera sätt. Texten hålls samman genom

introduktionen i början. Tidslinjen visar inte enbart hur det förflutna är indelat, utan illustrerar också själva successionen av själva utställningen. Individerna som vi får möta i filmen återkommer allt eftersom i utställningen. Färg används också för att skapa koherens mellan rummen. Varje period har sin egen färg, där grönt står för stenålder, gult för bronsålder och rött för järnåldern. Dessa färger ”färgar av sig”, på den nästföljande perioden, vilket medverkar till en gradvis övergång mellan perioderna. På så sätt framstår historien och tiden som en långsam process.

Några besökares engagemang och meningsskapande

Hur engagerar sig då besökarna i dessa resurser? Ann-Charlotte och Anna är mor och dotter som tillsammans besöker utställningen. Ann-Charlotte är i fyrtioårsåldern och är lärare i språk och Anna är tolv år gammal och går i sjätte klass. De går tillsammans under hela besöket, och det är ofta så att modern riktar Annas uppmärksamhet mot föremål eller teman i utställningen. Ann-Charlotte förklarade efter besöket att hon inte ville fotografera något i utställningen, eftersom de var på museet mest för Annas skull. Det var Annas upplevelse som var det viktiga, menade Ann-Charlotte.

Det finns mycket som tyder på att paret inte verkar uppfatta utställningen som sammanhängande och koherent, i varje fall inte på det sätt som man skulle kunna vänta sig. De stannar inte för att läsa den stora introduktionsskylten med tidslinjen. De stannar heller inte för att titta på filmen i början, så de uppfattar aldrig idén med de åtta livsödena. Ann-Charlotte och Anna läser nästan bara en typ av texter, och det är sådana texter som finns precis intill montrarna med information om föremålen, datering och fyndplats. De andra texterna som berättar om individernas livsvärld och det samhälle som dessa individer levde i läser de nästan inte alls. Därför finns det skäl att anta att det är svårt för paret att få någon känsla av sammanhang när de går genom utställningen. Både Ann-Charlotte och Anna är irriterade över att de inte hittar den information som de söker när de ser något speciellt föremål i en monter. När de går i utställningen pratar de om placeringen av texterna i förhållande till numreringen i montrarna som illogiskt.

Men, när man tittar lite närmare på de data som har samlats in, så är det tydligt att besökarna ändå skapar mening kring det som de erbjuds i utställningen. Under sitt besök så intresserar sig Ann-Charlotte och Anna för specifika föremål och söker information om varifrån dessa föremål hittades. Särskilt Ann-Charlotte reflekterar över ortnamn och namn på fyndplatser. Det är sådana platser som familjen har en relation till, och där de har vänner. Hon kanske har lekt där som barn eller så har familjen någon annan anknytning till platsen. Jag kallar detta för "familje-relaterad läsning". Dessa platser blir på så sätt utgångspunkter för Ann-Charlottes och Annas idéer och meningsskapande, och de utvecklar dessa utgångspunkter ytterligare i samtalet med varandra.

Kartan är ett annat exempel som visar besökarnas engagemang i utställningen. Moderns karta innehåller till exempel väldigt få föremål. Det verkar istället som om det är själva progressionen i utställningen som är det viktiga. Hon har markerat övergångarna mellan rummen tydligt med pilar. Under besöket är det ofta mamman som bestämmer vad de ska titta på och hur de ska gå, och hon förklarar olika saker i utställningen för sin dotter. Man kan därmed säga att hennes engagemang i utställningen verkar hänga samman med hennes självpåtagna "uppgift" att vara den som är läraren, eller guiden. På det sättet, genom hennes roll som guide, så blir också utställningen meningsfull för henne.

Ett annat exempel är fotografierna som besökarna tar. Man kan se dem som egna samlingar av föremål, eller egna utställningar, som är formade utifrån besökarnas personliga intressen. Anna har tagit foton på sånt hon tycker är fint, coolt eller äckligt. Hon tycker att den rekonstruerade Bäckaskogskvinnan är läskigt lik en riktig människa och hon tycker att det är coolt att det är ett riktigt skelett i montern. Smyckena tog hon kort på för att de var fina, säger hon. Hon har inte läst så mycket om vad det var för några saker eller vad de kan berätta om människan och samhället, utan det är föremål som fångat hennes omedelbara intresse. Det är en slags "upplevelse-baserad läsning". Det ger en indikation om hur utställningen blir meningsfull och koherent för just henne.

Besökarna i studien pendlar mellan olika perspektiv när de skapar mening, och jag använder det som man inom retoriken kallar för

topikanalys för att komma åt hur besökarna får idéer och upptäcker kopplingar som gör situationer begripliga. Topos är platser i det mentala landskapet. Dessa "inre" platser blir ett slags medium genom vilket människan upplever verkligheten och skapar mening. Det är en slags "igenkänning", där vi etablerar samband och likheter med de tidigare erfarenheter som finns i vår kunskapsstruktur (Wolrath Söderberg, 2003).

Avslutning

I den här texten har jag velat visa hur presentationen i en utställning erbjuder den lärande individen en mängd olika läsarter och tolkningsalternativ. De olika föremålen, texterna, bilderna, ljuden och färgerna är resurser för meningsskapande, som besökaren kan välja att engagera sig i. Besökares meningsskapande kan därmed förstås som ett kreativt skapande av mening. Det vi kan se i det här korta exemplet är att besökarna läser utställningen på ett kanske oväntat sätt, men att de ibland tycks ha svårt att lita på sin egen förmåga. De vill gärna "göra rätt/läsa i rätt ordning", och få veta "hur det egentligen var", så som de är vana vid när de går på museum.

Genom att undersöka de multimodala aspekterna av kommunikationen kan vi få syn på hur förutsättningar för lärande kan designas på olika sätt. En producent av t.ex. en museiutställning eller en lärobok står idag inför en mängd val och genrer när en ny bok eller en ny utställning ska skapas. Därför blir det också viktigt att vara medveten om varför man väljer den ena eller den andra formen eller resursen i till exempel utställningsarbetet. Om vi kan bli mer uppmärksamma på hur museibesökare använder sig av olika resurser för att forma sin förståelse, så har vi kommit en liten bit på vägen till att förstå hur design för lärande fungerar.

Referenser

Axelsson, C. (2006) *Afrikafararna: Historieförmedling och historiebruk på Svenska Emigrantinstitutet och Kalmar läns museum*. Opublicerad licentiatuppsats, Växjö universitet.

Fors, V. (2006) *The Missing Link in Learning in Science Centres*. Diss., no 2006:07. Luleå, Sweden: Department of Educational Sciences, Luleå University of Technology.

Insulander, E. (2005) *Museer och lärande. En forskningsöversikt*. Göteborg: Statens museer för världskultur.

Kress, G. & van Leeuwen, T. (2001) *Multimodal discourse. The modes and media of contemporary communication*. London: Arnold.

Kress, G. (2003) *Literacy in the new media age*. London: Routledge.

Rostvall, A. & Selander, S. (2008) *Design för lärande*. Stockholm: Norstedts Akademiska Förlag.

Wolrath Söderberg, Maria (2003) *Finns det genvägar till klokhet? Retorik som konsten att överväga*. Lund: Studentlitteratur.

Ett kalejdoskop av goda exempel

Sex presentationer med nedslag i projekt och aktiviteter inom museipedagogik hanns med under den timme som programpunkten *Ett kalejdoskop av goda exempel* hade till sitt förfogande. Presentatörerna använde sig av en form lånad från Japan kallad "Pecha Kucha" (japanska för ljudet av konversation). Varje presentation fick använda 20 powerpoint-bilder som visas i 20 sekunder vardera för att på dryga 6 minuter förmedla sitt sina idéer och arbete. Som namn och arrangemang är Pecha Kucha ideellt spridd, men varumärkesskyddad och det finns en auktoriserad arrangör per stad. FUISM arrangerade konferensens presentation i samarbete med Pecha Kucha Stockholm och Svensk Form.

De sex presentationerna var:

NORRBOTTENS LÄNS MUSEUM

Museipedagogerna Ida Rhenlund och Annika Josbrant presenterade arbetet med uppsökande pedagogik i länet.

www.norrbottensmuseum.nu

RÖHSSKA MUSEET

Museipedagogerna Louise Brännström och Tanja Lindblad presenterade Röhsska museets vägar till pedagogiska möten, från visningar i huset till facebook.

www.designmuseum.se

KADA

Elenor Noble, ordförande och Hedvig Mårdh, vice ordförande i föreningen KADA (kulturarbetar i delaktighet) berättade om föreningens verksamhet med att bygga nätverk mellan projektanställda med särskilt fokus på kulturarbetare som inte har en fast arbetsplats utan arbetar i projektanställningar, på timmar, har vikariat etc.

www.kada.se

NOBELMUSEET

Paul Sjöblom, 1:e intendent vid Nobelmuseet presenterade deras arbete med projektet Ung kreativitet – för mänsklighetens nytta, som är

ett samarbete mellan Nobelmuseet och Stockholms kulturskola för att skapa intresse och kunskap kring naturvetenskap och vetenskapliga teorier, via konstnärligt skapande.

www.nobelmuseet.se

MODERNA MUSEET

Konstpedagog och konstnär Lena Malm presenterade arbetet med gymnasieprojektet Zon Moderna. Ungdomarna får arbeta tillsammans med en konstnär och projekten utgår från en aktuell utställning.

www.modernamuseet.se

ARMÉMUSEUM

Anders Lagheim, projektmedarbetare på Armémuseum berättade om de pedagogiska tankar kring föremål och arkiv som funnits i projektet Samla och bruka på Armémuseum.

www.armemuseum.se

Lägesrapport från kulturdepartementets museiutredning

Referat av Museikoordinator Christina von Arbins presentation av utredningsarbetet

Christina von Arbin är på direktiv av kulturdepartementet sedan början av 2007 utsedd till museikoordinator. Hon fungerar som utredare, och har stöd av utredningssekreterarna Johanna Berg och Liv Ham-margren. Hon var inbjuden till konferensen för att berätta om sitt uppdrag och svara på frågor om utredningens syn på museipedagogiska frågor.

Christina von Arbin inledde med att presentera sig själv och direktiven för uppdraget. Museikoordinatorns uppdrag omfattar främst det statliga och statsunderstödda museiväsendet inom Kulturdepartementets ansvarsområde, men även övriga statligt finansierade museer och museiväsendet i dess helhet om synergieffekter kan uppnås för hela sektorn. Utifrån detta är arbetsuppgifterna i korthet att:

- Föra dialog med berörda parter, pröva olika former för ökad samverkan av exempelvis administration, föremålshantering och sektorsforskning.
- Sträva efter samordningsvinster för att frigöra resurser för museernas kärnverksamhet och att bidra till ytterligare högkvalitativ verksamhet.
- Samråda med Kulturutredningen och Förvaltningskommittén
- Avgge delrapport den 14 oktober 2007.
- Avgge slutrapport den 15 februari 2009.

I den lägesrapport som Christina von Arbin färdigställt precis innan konferensen presenterar hon en kartläggning och bakgrundsteckning av museilandskapet samt de projekt som utredningen redan startat eller avser att genomföra. Lägesrapporten finns att ladda ner i digitalt format från: <http://www.sou.gov.se/museikoordinat/>. En del av utredningens områden är gemensamma med kulturutredningens arbetsom-

råden. Det gäller framförallt museisektorns mål, struktur, ansvar och roller. Det gäller också frågor kring alternativa och kompletterande finansieringsformer samt forskning, kunskapsutveckling och dessa områdens samspel med universiteten.

Museiutredningen har planerat och påbörjat insatser på följande områden som är gemensamma för museisektorn som helhet:

- Digitalisering - gemensamt användargränssnitt på webben
- Föremålsarkiv (magasin) /samlingsvård
- Depositioner, lån och samlingars rörlighet
- Fortbildningsfrågor
- Informationsbas om internationella frågor
- Fotografi
- Publik /pedagogik

Museikoordinatoren har planerat och påbörjat insatser på följande områden som är specifika för centralmuseikretsen:

- Gemensamma administrations- och stödfunktioner för centralmuseerna
- Fastighetsförvaltning/hyror
- Marknadsföring/säljplattform/museerna som del av en större helhet

Christina von Arbin uppehöll sig en hel del kring arbetet med digitalisering och framförallt de idéer som håller på att konkretiseras om gemensamma sökplattformar och portaler för att tillgängliggöra museernas samlingar och presentationer via Internet. Hon klargjorde också att i detta läge av utredningsarbetet har inte de museipedagogiska frågorna satts i fokus. Inte för att de inte är viktiga, utan därför att det inom uppdraget att finna övergripande samordningsvinster inom museisektorn inte varit tydligt hur sådana kunde uppnås inom arbetet med publik och pedagogik.

Musealt lärande på webben

Artikel av Anna Engquist, webbproducent vid Historiska Museet, med en bakgrund och beskrivning av workhopen om webbpedagogik

Lärande på nätet med museer

Museifönstrets verksamhetsidé är att öka kommunikationen mellan svenska museers webbplatser och den svenska skolan. Ett av de allra viktigaste argumenten för att använda museernas webbresurser i undervisningen är att de är förhållandevis säkra och trovärdiga källor. Detta argument förstår de flesta lärare som kämpar hårt för att ge sina elever kunskap om källkritik. Källkritik har blivit mycket viktigt i samband med internets intåg som informationskanal och kunskapskälla. Nu handlar det inte bara om att hitta informationen utan även om att utvärdera den. Här står sig museerna starkt när det handlar om kunskapskällor för till exempel projektarbeten, uppsatser och examensprojekt i skolan. Det är dock viktigt att säga att kunskap om källkritik i skolan inte handlar om att förorda den ena källan framför den andra utan att lära eleverna att kritiskt granska källornas innehåll och göra jämförande studier.

Man skulle kunna påstå att Wikipedia i dag är Museifönstrets största konkurrent i skolan. I Wikipedia finns information från en salig blandning av experter och intresserade amatörer. Den stora fördelen med Wikipedia framför NE och andra uppslagsverk, utöver det faktum att den är gratis, är att Wikipedia fångar upp nya uppslagsord i en snabb takt. Här kan man slå upp moderna företeelser som ännu inte finns beskrivna i andra verk, men också äldre etablerade termer. Wikipedias stora konkurrensfördel framför digitala lärresurser som till exempel Museifönstret, Länkskafferiet och NotNavet är att det specifika innehållet lägger sig överst i Google och andra söktjänster. Vid en sökning i Google på till exempel "stenålder" lägger sig Wikipedia överst med två träffar. En granskning av artiklarna visar att innehållet är ganska bra som en första förståelse av begreppet stenålder, om läsaren är vuxen. Men det pedagogiska, problematiserande, fördjupande och variationsrika innehållet i bild och text saknas. Det är här museernas uppgift kommer in och blir desto viktigare. Kvaliteten

på det pedagogiska upplägget av innehållet är museernas konkurrensfördel på nätet.

Med denna inledning vill jag peka på museernas viktiga roll som pålitlig och inspirerande informationskälla vid sidan av andra tillgängliga källor som används flitigt i skolan. Museifönstret förenklar sökandet efter museernas samlade pedagogiska webbresurser radikalt för den enskilde läraren och eleven. Museernas pedagogiska resurser är via nätet lättillgängliga över hela landet – ett uppdämt behov för skolor i glesbygd och en efterlängtd möjlighet för skolan i allmänhet. De tre begreppen trovärdigt, lättillgängligt och intressant sammanfattar vad Museifönstret står för. Här ges ett smakprov ur Museifönstrets databas med goda exempel från svenska museer:

Smedstorpet av Länsmuseum Västernorrland

Kort beskrivning: mysterium att lösa, arkivmaterial, svara på frågor, interaktivitet, läsaren guidas genom berättelsen.

<http://www.murberget.se/johanna/>

Bockstensmannen av Länsmuseum Varberg

Kort beskrivning: svarar upp mot ett behov i skolan, inför skolresor, heltäckande information om det specifika fyndet, lärarum.

<http://www.bockstensmannen.se/>

Lärarhandledningar av Nationalmuseum

Kort beskrivning: handledningar till att använda konst i undervisningen, grundläggande information om konstnär och konstverk, tips på hur man kan arbeta med konstverket i skolan, karta till var konstverket är placerat i museet, högupplösta bilder på konstverket. Här har man verkligen tänkt sig in i lärarens situation och gjort det enkelt för denne att använda museet i skolan. http://www.nationalmuseum.se/NMTemplates/NMSingle____6197.aspx

Webb-tv från Historiska museet

Kort beskrivning: Högupplösta filmer att visa på duk eller skärm. Produktioner från olika tider – återanvänt material. Materialet är fritt att använda i skolan.

<http://www.historiska.se/webb-tv/>

Sök i cykelsamlingen hos Tekniska museet

Kort beskrivning: söka i museets cykelsamling, stödjande fakta som introduktion till innehållet, länkar till andra samlingar, möjlighet att göra ett eget urval.

<http://www.tekniskamuseet.se/templates/Collection.aspx?id=2865>

Workshop

Anna Engquists workshop inleddes med att konferensdeltagarna delades in i grupper och fick i uppgift presentera sig själva och vad de arbetar med för varandra baserat på följande frågor: Vem är du och vilket är ditt museum? Vem arbetar med webbplatsen på ditt museum? Hur använder du museets webbplats i din pedagogiska verksamhet? Vem eller vilka skulle du samarbeta med för att göra en pedagogisk webbsurs? Därefter skulle gruppen diskutera, analysera och försöka förbättra en av de webbsurs som beskrivs ovan. Uppgiften formulerades så här:

Titta på textunderlaget ni har fått. Det är ett utdrag från en intressant och bra webbsurs som har skapats av ett museum. Nu har ni i gruppen fria händer.

Omforma den här webbsursen för en ny och specifik målgrupp. Vilken målgrupp väljer ni? Motivera varför!

Vilka tillägg skulle webbsursen behöva nu när den fått en ny målgrupp?

Hur skulle ni sprida och marknadsföra webbsursen?

»Redovisning av workshopen. Foto: Historiska museet, Anna Engquist.

Så här vill jag göra med mina framtida elever!

En bakgrund och beskrivning av samarbetet mellan Historiska museet och Lärarhögskolan i Stockholm och den arbetsmodell som låg till grund för den workshop som konferensdeltagarna fick prova på i Vikingautställningen. Texten nedan bygger på en FoU-rapport från Historiska museet skriven av Petter Ljunggren, producent i lärande vid Historiska museet och Annika Bergsland, universitetsadjunkt och kursansvarig vid Lärarhögskolan i Stockholm. Hela rapport som redogör för samarbetet, arbetets målsättningar och utvecklingstankar finns publicerad med namnet "Så här vill jag göra med mina elever!" och kan beställas från Historiska museet.

Bakgrund

Historiska museet har under två år i ett samverkansprojekt med Lärarhögskolan i Stockholm blivit en del i lärarutbildningen. Över 500 studenter har hittills deltagit i en 2,5 timmes workshop på museet kring värdegrundsfrågor integrerade i Lärarhögskolans kurs Kulturanalys i partnerområdet. Genomförda utvärderingar visar på en mycket positiv respons och verksamheten fortsätter kontinuerligt.

Lärarstudenternas workshop på Historiska museet

Den korta workshop som konferensdeltagarna fick prova på utgick ifrån den workshop som lärarstudenterna deltar i. Workshopen tar avstamp i Lärarhögskolans kursplan som säger att kursen Kulturanalys i partnerområdet ska vara tvärvetenskaplig till sin karaktär. Detta innebär att innehållet "studerar utifrån ett pedagogiskt, etnologiskt och sociologiskt perspektiv". Utifrån samtal med utbildningslärarna på Lärarhögskolan har ett antal mål formulerats för studenternas arbete i samband med besök och workshop på Historiska museet:

- att reflektera över och diskutera värdegrundsbegreppen genus, klass, etnicitet, makt, identitet och demokrati genom att använda utställningen Vikingar som analysobjekt i kulturanalyskursen.

- att kritiskt granska museets medvetna och ibland omedvetna historiesyn och val av utställda föremål
- att öka medvetenheten om produktion och konsumtion av kunskap och förståelse, intentioner, dolda och öppna avsikter i läroböcker och publika medier som t ex utställningar och museer
- att förstå att museer är en del av kulturen som ofta speglar vår egen tid lika mycket som den speglar den historiska tid som gestaltas
- att få en erfarenhet av hur museer kan vara en alternativ plats för lärande, där t ex värdegrundsfrågor ofta kan konkretiseras
- att lärarstudenterna får kännedom om de pedagogiska möjligheter som museiväsendet kan erbjuda verksamma lärare.

Utställningen

Utställningen *Vikingar* är i stora delar en traditionell museiutställning. Föremålen presenteras i montrar i en miljö som med ljus, bild och text suggererar fram en berättelse om vikingarna. Bakom den rena formen och den till synes objektiva presentationen döljer sig många värderingar. Frågor om klass, etnicitet, makt och genus återspeglas mer eller mindre explicit, men är ständigt närvarande som ett filter. Lärarstudenternas uppgift är att diskutera utifrån följande frågor: Vad är det utställningen berättar mellan montrarna? Vilka känslor, associationer och förmimmelser fylls besökaren av, när hon/han går in i utställningen? Vad är det besökaren ser och vad är det besökaren inte ser? Vems historia berättas här? Kan bilderna av vikingatiden ge insikter om vårt samhälle idag? Studenterna har inför workshopen via sin kurslärare fått stödande frågeställningar för analysen av respektive del (se nedan).

Workshopen börjar med en kort introduktion och instruktioner till deltagarna, som delats in i grupper, som var och en får var sin station av utställningen att analysera på egen hand. Efter en halvtimme

återsamlas studenterna och går tillsammans igenom utställningen under en dryg timme. Varje grupp delger de övriga sin analys av sin utställningsdel utifrån genus, makt, klass, etnicitet, identitet. Studenterna reflekterar sedan gemensamt över analysen och vidgar frågorna till egna livserfarenheter och erfarenheter från arbete med barn och ungdomar i skolan. Många praktiska pedagogiska frågor av värdegrundskaraktär uppstår i dessa diskussioner. Workshopen avslutas med frågor och svar av praktisk och pedagogisk karaktär kring hur olika typer av studiebesök med skolklasser kan förberedas, genomföras och efterarbetas på museer. Från hösten 2007 har denna avslutande del utvecklats med 2 timmars uppföljande samtal och värderingsövningar på Lärarhögskolan under ledning av med universitetsadjunkt Annika Bergsland.

Grundmaterial inför workshopen

Studenterna får ett grundmaterial inför workshopen som innehåller en bakgrund, en introduktion till besöket och till de olika stationerna i vikingatidsutställningen samt de mål som formulerats för denna del av kursen. När studenterna delas in i fem mindre grupper får de några frågeställningar att utgå ifrån. Här ges tre exempel samt återkommande delar av deras analys som presenteras vid respektive utställningsstation och som utmynnar i gemensamma reflekterande samtal:

1) Monter D: Godsherren från Vendel och F: Furstinnan från Birka.

Jämför presentationen av mannen och kvinnan. Vilka värdegrundsfrågor skulle kunna belysas av bilderna/stationerna/montrarna? Hur skapas och hur tillskrivs vi identiteter? Hur överförs värderingar? Hur fasta är våra könsroller? Legitimerar 1000-åriga traditioner att könsroller skall behållas idag?

Analys:

Ofta kommer studenterna fram till att museet befäster en stereotyp bild av den starka vikingatida mannen där kvinnan står i bakgrunden. Utan att ha stannat upp analyserat och diskuterat, är denna bild så

»Godsheren från Vendel samt i bakgrunden monter för Furstinnan från Birka.
Foto: Historiska museet.

etablerad att de inte hade reagerat på utställningens manligt präglade genusperspektiv.

2) Monter G: Vad kostar ett liv?

I montern visas tre högar med silver. Det är de böter en man skulle betala vid dråp av en fri man eller kvinna enligt Gotalagen. Genom att botten betalades till offrets släkt undvek man blodshämnd. Det avgörande för böternas storlek var om den dödade kom från samma landskap som mördaren eller ej, samt vilken social ställning offret hade (4,8 kg silver om en gude blivit dödad; 2 kg om det var t ex en smålänning eller ölänning; 0,225 kg om det var en träl).

Vilka värdegrundsfrågor skulle kunna belysas här? Är alla människor lika värda idag? Hur beskriver media idag olika brott och olyckor i förhållande till offrens position, till exempel var de bor, och hur kända

»Vad kostar ett liv?. Foto: Historiska museet.

de är? Lever vi i ett rättvist samhälle? Behandlas alla lika?

Analys:

Studenterna drar ofta paralleller till brister i dagens rättssamhälle där invandrare ibland döms hårdare, kända personer ges längre och mer omfattande polisutredningar och uppmärksammas mer i media,

»Historiebruk – att använda historia. Foto: Historiska museet.

katastrofer i USA ges större utrymme än motsvarande i t ex Kina, kvinnor i våldtäktsmål nedvärderas, etc.

Monter R: Historiebruk – att använda historia

Både tyska och norska nazister ville anknyta till vikingarnas rykte som kraftfulla krigare i Norge. På affischen från SS-dagarna i Oslo står en nazisoldat i ett vikingaskepp. Han har vikingasvärd och sköld, men en typisk tysk hjälm från andra världskriget. Här försöker man värva norrmän till elittrupper inom SS som skulle stödja den tyska fronten runt om i Europa.

Vilka värdegrundsfrågor skulle kunna belysas här? Vad handlar affischen om? Varför har man format affischen på detta sätt? Vad står de olika delarna för? I vilka sammanhang uppenbarar sig vikingen som ett säljande varumärke? Vilka behov har styrt skapandet av vikingen? Hur är det i andra kulturer? Vilka självbilder lever kvar där? Och omvänt, vilka bilder har vi av andra kulturer?

Analys:

Studenterna ser tydligt att historia inte är en och sann, att historia är tolkningar som lätt används i helt andra sammanhang som propaganda. Vikingaskeppet på affischen tolkas som en nationell symbol för Norge, svastikan på skölden som koppling mellan nazismen och den urgermanske nordiske vikingen som beundrades av nazisterna. Analysen av naziaffischen ger underlag till reflektioner som visar att vikingamyten lever och frodas idag, även bland en och annan blivande lärare.

Sammanfattning

Att få visa de blivande lärarna att museerna och pedagogiken på museerna har utvecklats sedan deras egen skoltid och att museerna idag är verkliga pedagogiska resurser är angeläget. Samarbetet mellan museum och högskola har upplevts som mycket lyckat från alla parter. Framgången bygger på ett gemensamt intresse för en fråga som är angelägen för samtliga parter. Förenklat kan man uttrycka det så här: Från Lärarhögskolans sida är man intresserad av hur ett museum kan bidra till studentens lärande i relation till kursplanens mål. Från museets sida är man intresserad av att få nya och intresserade besökare och besöksgrupper. Blivande lärare är här givetvis en viktig målgrupp. Intresset för begrepp som genus, klass, etnicitet, värdegrund och demokrati är gemensamma både för museets verksamhet och i lärarhögskolans kursplan. En annan nyckel till det positiva utfallet har varit studenternas aktivitet under sitt besök. De flesta studenter har varken besökt Historiska museet eller andra museer sedan de själva gick i skolan. Deras bild av museer är generellt att det är något statiskt, något man skulle ta in och sedan kunna redovisa genom upprepning. Här krävs ett helt annat förhållningssätt

där det gäller att själv och i grupp reflektera, fundera, ifrågasätta och diskutera kring det som presenteras i utställningen Vikingar och se samband med dagsaktuella frågor. Museet undviker den traditionella visningsformen, som lätt hade blivit ytterligare en föreläsning, fast i en annan miljö än på Lärarhögskolan. Att ett historiskt museum kan användas som ett redskap i studenternas tvärvetenskapliga lärande kring aktuella pedagogiska, etnologiska och sociologiska perspektiv av samhället idag var för de flesta studenterna en helt ny erfarenhet.

Att utbilda framtidens museiarbetare

Berit Ljung från Lärarhögskolan i Stockholm, Diana Walters från Museion vid Göteborgs universitet och Peter Lundkvist från museiologiska institutionen vid Umeå universitet presenterade kort sina utbildningar och av deltog i ett samtal med konferensdeltagarna om utbildning och framtid för museerna och museipedagogiken. Moderator var Kajsa Althén, kulturarvspedagog och vetenskapsjournalist. Ett referat av diskussionerna har sammanställts utifrån anteckningar gjorda av Lena Laving, styrelseledamot i FUISM.

Diana Walters från Museion i Göteborg inledde med att tala om utbildning och professionalism i museiarbetet. Museions två-åriga utbildning innehåller olika moduler samt en lång praktikperiod på ett museum någonstans i världen. Utbildningen fokuserar tre teman: kommunikation, interkulturella perspektiv samt samarbete och inkludering. Av 26 utbildade i första kullen är 19 anställda i sektorn.

Peter Lundkvist från museiologiska institutionen vid Umeå universitet presenterade tankar om den roll som framtidens museer kan spela med att visa sin raketradio från 50-talet. Han talade om alla de konnotationer som den bar med sig för honom. Hur kan det förmedlas till andra som inte har personliga erfarenheter? Behovet av lärande med flera sinnen och föremålets unika ställning som just objekt var en fråga han väckte.

Berit Ljung från Lärarhögskolan i Stockholm publicerade sin lic-avhandling Museipedagogik i Sverige - Pedagogiska perspektiv år 2004 och arbetar nu med en doktorsavhandling kring kommunikation och delaktighet. Hon inledde med att berätta om de masterutbildningar i museipedagogik och konstpedagogik som Lärarhögskolan i Stockholm utvecklat.

Vilken roll ska museerna spela framöver?

Frågor kring museernas framtid och museets roll i samhället är centrala för arbetet inom museiologin i Umeå. Universitetslärarna möter studenter i grundutbildning utan tidigare studier i museiämnena, studenter som ofta har en ålderdomlig syn på vad museer är eller borde

vara. Deras idéer och erfarenheter av museer är kanske präglad av ett skolbesök de gjorde när de var nio år.

Museerna baseras på ett elistisktisk skriftbaserat språk. Idag är det 40 % av befolkningen som besöker museerna medan 60 % inte kommer. Vi använder oss inte av den muntliga trädning som egentligen kanske skulle kunna vara en viktig pedagogisk väg. Att få ta på föremålen, lukta, känna och smaka är också viktigt. Vad gör museerna unika i framtiden? Kanske det att man på museer just kan få vara i närkontakt med föremålen - händernas kunskap?

Hur förstår vi våra besökare? Vad får de med sig av museibesöket – det borde undersökas och forskas på mycket mer enligt Diana Walters. Vi måste arbeta med den samtida materiella kulturen och ett konstruktivistiskt kunskapsbegrepp – i dialog med samtiden. Detta är en ledarskapsfråga och en fråga om professionalism, att kunna arbeta i team och förstå varandras arbetsområden så att man även i en trängd och stressade produktionsfas kan kommunicera med varandra.

Berit Ljung talar om deltagare hellre än "besökare" eller "publik" och såg ett sådant förhållningssätt som viktigt för framtiden.

Hur tar vi tillvara den kompetens som finns bland de verksamma museipedagogerna var en fråga som Tina Rodhe från Medeltidsmuseet väckte. Hon inledde med att säga att hon arbetat aktivt och praktiskt med museipedagogik sedan mitten av 80-talet och sitter med en stor kompetens och erfarenhet som hon vill kunna dela med sig av. "Jag vill bli använd." Men hur ska kunskapsöverföringen ske? Via mentorskap? Nu ska hon arbeta med att bygga om Medeltidsmuseets stora basutställningar.

Det fanns olika åsikter i panelen om detta med kunskapsöverföring och eventuella mentorskap. Berit Ljung nämnde att Lärarhögskolan använder sig aktivt av mentorskap.

Maria Taube från Moderna Museet menade att vi inte får glömma att pedagog bara till för några år sedan var ett fullt ord inom museer. Att arbeta med barn var inget "riktigt jobb". Det är vi som inte gjorde karriär, som blev kvar, som sitter med kunskapen. Professionen som museipedagog är ganska ny och därför har ingen varit intresserad av våra erfarenheter.

Peter Lundkvist menade att det behöver skapas fler karriärvägar inom museifältet, så att det går att utvecklas inom det man gör.

Kommunikationsdelen av museiverksamheten bör utvecklas. Måste samla-vårda-visa ligga i samma hus? Om alla ska arbeta med kommunikation, vad blir då museipedagogens roll egentligen? Kanske ska vi vara manusförfattare?

Marie Folkesson från Sjöfartsmuseet i Göteborg såg sig själv som en gammal-i-gården-människa, som varit med länge, och som är arg. Frågan om kompetensutveckling och museipedagogikens roll inom institutionerna är en ledningsfråga. Det är upp till cheferna att se den kompetens som deras personal besitter. De har ansvar och betalt för detta och det är en facklig fråga, en solidaritetsfråga, en demokrati-fråga. Vi måste ställa krav! Det finns mycket trötthet och låsta roller.

Birgitta Liljeqvist från Landskrona museum menade att sätten att försöka höja museipedagogens status genom att göra andra arbets-uppgifter känns som en felaktig väg. Vi måste ge arbetet med pedagogik med barn och vuxna högre status i sig! Ett sätt att höja statusen är att höja lönen.

Petter Ljunggren från Historiska museet sa att vi har en styrka och ska kräva vår plats. Vi måste hitta nya vägar, till exempel genom lärarfortbildningen. På Historiska kommer man att jobba mer med att utbilda lärare och att producera utställningar (så att pedagoger inte behövs för att "rädda" utställningarna). På Historiska finns nu en ny arbetsform för utställningsproduktion med en liten produktionsgrupp och flera små arbetsgrupper där pedagogerna ska ingå i alla led och alla yrkeskategorier inom museet ska arbeta med kommunikation.

Vi måste se verkligheten menade Paul Sjöblom från Nobelmu-seet, om jag presenterar mig som forskare och med min doktorstitel i historia får jag mer respekt och status än om jag betonar titeln som museipedagog. Så jag använder mig av det i möten och diskussioner. Men! Vi måste bli bättre på att förhandla och använda oss av det som politiker, näringsliv och sponsorer säger att de vill satsa pengar på. Det vill säga barn och unga. I förhandlingar med våra chefer måste vi lyfta fram detta – det är för verksamhet riktad till barn och unga som vi ska ha resurser. Ett sätt att påverka är att se till att komma in i uppbyggnadsfaser – då är alla idéer välkomna!

Lena Larsson från Västmanlands Läns museum tyckte att det var viktigt att diskussioner om museipedagogik inte fastnar att det är endast barn och unga som är vår arbetsuppgift. Och hon påpekade att

de riktade museipedagogiska medlen som införts från kulturrådet till de regionala museerna gjort skillnad!

Riskerna med överutbildade pedagoger funderade Henrik Strömberg från Stadsmuseet i Göteborg på. Är ni inte rädda att ni utbildar unga entusiastiska människor till arbetslöshet? Nej svarade Berit Ljung, kunskap är inte tung att bära...

Wenche Rundberg på Nordiska museet nämnde att för besökare som inte kommer i grupper som möter en museipedagog är det viktigt att utställningarna kan kommunicera med publiken. Även Nordiska museet arbetar med en ny projektbaserad arbetsform med olika utställningsgrupper där pedagogerna kommer in i ett tidigt stadium.

Elenor Noble, frilansare och aktiv inom nätverket KADA, talade om att de som arbetat länge kan föra vidare sina erfarenheter genom att berätta och samtala med timanställda och projektanställda. Inte bara tala om hur arbetet med en lektion eller grupp läggs upp, utan också dela med sig av synsätt och vidare perspektiv på arbetet som pedagog. Det behövs bättre förutsättningar för att sprida erfarenheter och kunskaper för nya och gamla i "gamet", inte bara via konferenser.

Helena Åberg från Moderna Museet talade om att det är viktigt hur man kommer in i utställningsprocessen men även att värna mötet med publiken och medvetandet om den makt som finns i det mötet.

Petter Ljunggren menade att kontakten med besökarna är viktig och ska behållas, men att nya marker samtidigt måste brytas.

Marcel Rådström från Forum för Levande Historia poängterade vikten av att lukta, känna och smaka. Kanske förvaltas det främst av friluftsmuseerna. Hur kan andra museer jobba så? Och hur ska vi möta besökaren där hon är? Ska museerna börja i nutid och gå bakåt istället för tvärtom som vi gör idag?

Många som arbetar med pedagogik har för lite inflytande inom organisationen och inga fasta tjänster. Det är problematiskt, kanske delvis en facklig fråga.

Kajsa Althén avslutade med att tala om hur förändring pågår hela tiden, vill vi vara med och påverka förändringen ska vi göra det! Mycket har faktiskt hänt sedan år 2000. Museipedagogiken och publikarbetet har bättre kvalitet nu och vi pratar om andra saker idag. Ska vi bli samhällsdebattörer? Är det vår roll? Hur vi förhåller oss till detta avgör vi själva!

Utblickar och reflektioner kring tre projekt i musei- och konstvärlden

Sammanställning av Sune Nordgrens presentation av sina erfarenheter från Baltic i nordöstra England, Nasjonalmuseet i Oslo och Kivik Art Center på Österlen.

Bakgrund

Efter flera stora projekt inom konst- och museivärlden har Sune Nordgren återvänt till Sverige och Skåne där han nu håller på att etablera ett nytt konstcentrum i Kivik. Mellan 1998 och 2003 var han chef med ansvar för uppbyggnaden av BALTIC Centre for Contemporary Art i Gateshead i nordöstra England och mellan 2003 och 2006 museidirektör och ledare för att reformera och tänka nytt kring organisation, pedagogik och museiverksamhet på det nybildade Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur og design i Oslo.

Baltic Art Center

Visst är det kul att det är sextigt med museer igen! I England slår institutionerna publikrekord på publikrekord och under fri entré reformen här i Sverige kom massor med folk till de statliga museerna. Roligt, men i sanningens namn klarar varken hus, toaletter eller personal de enorma anstormningarna. Sune Nordgren inledde med att fundera över vad som är 'lagom' med publik.

Det har funnits en period när museerna var slutna institutioner, inåtvända mot samlande och vårdande. Idag har inställningen svängt. Vi ska ta hand om publiken och använda våra samlingar – sätta fart på sakerna. Det är en liknande process som biblioteksreformen på 1970-talet, då biblioteken blev öppnare och mer publiktillvända. Men det är en balansgång, om hur mycket vi ska gå publiken till mötes och ge den vad den vill ha?

Att göra museer och konstinstitutioner tillgängliga och angelägna för många är centralt i den engelska kulturpolitiken. När Tony Blair tillträdde som premiärminister så ville han satsa på regionerna, och

bland annat användes det faktum att engelsmännen tippar som galningar. Den så kallade National Lottery Fund skapades och pengarna skulle fördelas av Art Council ut i regionerna. Det var stora pengar, första året fanns 100 miljoner pund att söka. Det var en fördel om man hade goda idéer och en fördel om man var fattig.

Newcastle hade båda delarna, de var definitivt fattiga och de hade goda idéer. Att utveckla regionen med kultur, med forskning och med utbildning var drivkraften och stora projekt med broar, arkitektur och offentlig skulptur har genomförts.

Kommunalpolitikerna i Gateshead var tidigt på det klara med att de ville använda kulturen och konsten som en utvecklande kraft. Att starta förändringen genom att signalera att något är på gång var viktigt och de bestämde sig för att göra ett stort skulpturprojekt där de bjöd in tre konstnärer till en tävling. Antony Gormley vann med *The Angel of the North* som uppfördes 1998. Diskussionerna innan var ljudliga och motståndet starkt. Skulpturen var dyr, kostade 800 000 pund och många var de som sa att vi behöver inte konst, vi behöver sjukhus och daghem. Men politikerna stod på sig, hävdade att pengarna inte togs lokalt utan kom från London och den enorma skulpturen skapades med lokal arbetskraft och lokal kunskap. Det ser ut som en ängel men är egentligen ett skepp. Den är byggd av stål och reser sig imponerande hög på en kulle och vakar över staden och landskapet. Idag har den blivit en symbol för hela regionen. Den definitiva vändpunkten för opinionen var när några fotbollsupportrar till Newcastle United en dag lyckades trä på skulpturen en jättelik svart- och vitrandig tröja med siffran nio på ryggen, siffran för fotbollslagets hjälte.

Sune Nordgren tillträdde för att skapa ett samtida konstcentrum av Baltic, han vet egentligen fortfarande inte hur den ursprungliga idén slog rot. Varken styrelsen eller fonderarna i Londen verkade egentligen tro på idén, men han och det team som han samlade runt sig arbetade ihärdigt. Den femte han anställde var en ansvarig för Education and Public Outreach Program, Emma Thomas. Hon har arbetat där sedan dess och är fortfarande kvar. Hela teamet arbetade med det som de kallade B4B (Before Baltic), att förbereda och förankra projektet bland lokalbefolkning och blivande publik.

Att bygga och starta Baltic tog 4 ½ år innan de öppnade en minut över ett natten den trettonde juli 2002. Klockan ett en lördagsnatt

gör de som är vakna annat än går till öppning av samtidskonst sa skeptikerna. Men, det stod 5.000 personer och väntade och framåt morgonen var de tvungna att gå ut i radion och säga: Kom inte hit, ni kommer inte in! Första året kom 1 miljon besökare och med publikundersökningar kunde de se att en majoritet av återkommande besökare kom från regionen. Inom en timmes resväg från Baltic finns 2 miljoner människor. Inträde var gratis som nära nog all samtidskonst i England.

Begreppet tillgänglighet – Total Access – är centralt och viktigt för kulturinstitutionerna i England. All typ av tillgänglighet, såväl fysisk som ekonomisk och intellektuell betonas och är en grund för bidragen. I ett samhälle som är så pass segregerat i klasser och etnicitet är det enormt viktigt att den offentligfinansierade kulturen gör allt för att öppna upp sina institutioner.

Najonalmuseet i Oslo

Sune Nordgren kom hösten 2003 från England till Norge med uppdraget att skapa ett nytt nationalmuseum utifrån fem existerande institutioner i Oslo. Det var fem olika organisationer som skulle samordnas och flera olika byggnader som skulle samlas i en ny byggnad. Idén att få ta tag i ett projekt med nya krafter, arbeta tillsammans med personal, politiker och arkitekter för att skapa ett nytt museum var stimulerande. Första förutsättningen blev en stor omorganisation. Personalen var positiva och fick vara med om en hel del förändringar, nya chefer och nya strukturer.

Det som orsakade det första stora mediala uppståndelsen och det som fick mest fokus var en omhängning av Nasjonalmuseets basutställning. Den hade visats på samma sätt sedan 30-talet och detta blev den första stora omhängningen på sextio år. Det var inte Sune Nordgen ensam som stod för idéerna utan ett utställningsteam med en utställningschef som var dansk. Två representanter för 'kolonialmakterna' Sverige och Danmark petade i det norska arvet! Den bästa samlingen av Edvard Munch finns på nationalmuseet, den är inte den största samlingen men konstnärligt starkast. I omhängningen visades Edvard Munch tillsammans med sina europeiska samtida som Van Gogh och Degas, men det sågs inte med blida ögon.

För att skapa en symbol för det nya museibygget använda sig Sune Nordgren av idén med att skapa signaler, ett projekt som skulle fästa fokus på platsen och det nya som skulle hända. Sommaren 2005 visades utställningen "Kyss frosken! Forvandlingens kunst" (Kyss grodan). Den bestod av flera delar och centralt var en stor byggnad i grön pvc-plast skapad av arkitekten Magne Magler Wiggen. Den gröna pvc-byggnaden liknade en groda och alla vet vad sagan säger händer när man kysser en groda – en stilig prins stiger fram!

Men, prinsen låter vänta på sig. Projektet att bygga en ny musei-byggnad lades på is än en gång. Med Norges oljeinkomster är det inte ekonomin som är problemet, utan ren oföretagsamhet, att man är mer nöjd med det man har än spänd på det man kan få, och så de vanliga byråkratiska turerna. Sune Nordgren har lämnat projektet och flyttade hem till Skåne. Hans efterträdare, den danska Allis Helleland har fått nya pengar avsatta till bygget och han hoppas att de ska få till det denna gång.

Att komma till en museiorganisation i Norge efter åren i Newcastle kändes som att gå sextio-sjuttio år tillbaka i tiden i organisationstänkande. Samarbetet mellan de olika yrkesrollerna präglades av konservatism och hierarki. Ingen av dem som skapade utställningar var sedan med och tog ansvar för dem. Den organisationen försökte de rucka på och Sune Nordgren menade att det var centralt att de som gjort utställningen också visade dem. Samtidigt måste också förmedlarna, museipedagogerna vara med i utställningsprocessen och kanske även göra utställningar. Publiken känner om den som berättar om en utställning kastats in i det i efterhand eller om han/hon kan tala om utställningen utifrån ett perspektiv att de varit delaktiga. Publiken är inte dum!

Museet ska vara en saftig och god persika, där kärnan är ämneskunskapen och kärnvärdena. Den kärnan är viktig, utan kärnan kan ingenting växa vidare eller gro, men kärnan behöver det saftiga, goda köttet runt omkring sig för att bli tilltalande för publiken.

Kivik Art Centre

Hemma i Skåne har Sune Norgren engagerat sig i ett projekt på Österlen, på Sveriges vackraste plats i hans ögon, Stenshuvud. Här

vill han skapa ett samtidskonstcentrum med internationella kontakter. Än är projektet i en fas av förankring, något som mycket handlar om pedagogik. Att skapa förtroende och kontakter med lokalbefolkningen, att visa vilka idéerna är och att det inte handlar om att förstöra värden i naturen utan om att tillföra värden. Sommaren 2007 genomfördes ett signalprojekt tillsammans med arkitektbyrån Snöhetta och fotografen Tom Sandberg. Med färdigproducerade betongelement skapades fyra olika små paviljonger eller strukturer i landskapet. En var som en diaram som ramar in och skapar en bild, en annan med flera element skapade ett rum under lövverk där borrarde hål i taket släppte in ljusspelet de lätt räknade soliga dagarna denna sommar. 15.000 människor besökte platsen 2007 och arbetet går nu vidare.

Deltagarförteckning

Presentatörer och föreläsare

- » Eva Insulander, doktorand didaktik Lärarhögskolan i Stockholm
- » Christina von Arbin, museikordinator Kulturdepartementet
- » Anna Engquist, webbproducent Historiska Museet
- » Peter Lundqvist, Umeå Universitet, Museiologin
- » Diana Walters, Museion, Göteborgs Universitet
- » Berit Ljung, Lärarhögskolan i Stockholm
- » Kajsa Althén, Kulturarvspedagog och vetenskapsjournalist
- » Sune Nordgren, Konst- och museiman

Deltagare

- » Charlotte Ahnlund Berg, Skansen
- » Helena Almlöv, Spårvägmuseet
- » Jessica Andersson Sjögerén, Falkenbergs museum
- » Christina Araskog-Toll, Nordiska museet
- » Laura Aronovici, Nobelmuseet
- » Yliali Asp, Kungl. Myntkabinettet/Tumba Bruksmuseum
- » Veronika Baumgardt, Flygvapenmuseum
- » Marie Bendroth Karlsson, Högskolan i Gävle, HS-institutionen
- » Lotta Berglöw, Repslagarmuseet
- » Lena Bergqvist, Nordiska museet
- » Hanna Bjärenstam, Flygvapenmuseum
- » Johanna Björck, Örebro läns museum
- » Anna Blom Allalouf, Livrustkammaren
- » Nina Blom Bussoli, Moderna Museet
- » Eva Blomkvist, Tom Tits Experiment
- » Ulla Blomqvist, Vallby Friluftsmuseum
- » Angelica Bondesson, Forum för levande historia
- » Peter Brandén, Obervatoriemuseet
- » Hedvig Bruzæus, Postmuseum
- » Louise Brännström, Röhsska museet
- » Kristina Buhrgard, Klostret i Ystad

- » Malin Bäckström, Jamtli
- » Nina Clark, The American Swedish Institute, Minneapolis
- » Kerstin Cunelius, Nordiska museet
- » Carin Dahlberg, Skansen
- » Lotte Edsbrand, Postmuseum
- » Susanna Edvall, Naturhistoriska riksmuseet
- » Annelie Egelin Tärning, Arbetets museum
- » Eva Klang Eriksson, Kulturen i Lund e
- » Stina Flink, Enköpings museum
- » Marie Folkesson, Sjöfartsmuseet
- » Åsa Forsberg, Regionmuseet Kristianstad & Kristianstads konsthall
- » Barbro Franckie, ArbetSam, Arbetslivsmuseernas Samarbetsråd
- » Annika Franzon, Uppsala domkyrkoförsamling
- » Anna-Karin Funk, Postmuseum
- » Synnöve Gahrén, Bror Hjorths Hus
- » Frida Granat, Oskarshamns museer
- » Inger Griberg, Linköpings universitet, IBL
- » Alfred Grimlund, Tekniska museet a
- » Maria Gustafsson, Vallby Friluftsmuseum
- » Helén Hallgren Archer, Nationalmuseum
- » Evelina Hartwig, Smålands museum
- » Klas Hellström, Spårvägmuseet
- » Jan Hjorth, Läroboksförfattare/utställningspedagogik
- » Marit Holgersson, Stockholms medeltidsmuseum
- » Ylva Holmberg Jansson, Kungliga Myntkabinettet/Tumba Bruks-
museum
- » Charlotta Holmgren, Stockholms stadshus
- » Carina Hägerström, Forum för levande historia
- » Britta Isaksson-Bergholm, Tekniska museet
- » Lena Johansson, Riksantikvarieämbetet - Birka och Hovgården
- » Anna Jonsson, NCK-nordiskt centrum för kulturarvspedagogik
- » Annika Josbrant, Norrbottens läns museum
- » Johanna Junback, Nobelmuseet Johanna
- » Fia Juréen, Tekniska museet
- » Linda Jönsson, Astrid Lindgrens Näs
- » Anna Karinsdotter, Kungliga Operan AB
- » Lars-Göran Karlsson, Julita Gård

- » Maria Klitte, Fulltofta Naturcentrum
- » Maud Lagerborg, Jönköpings läns museum
- » Anders Lagheim, Armémuseum
- » Lena Landberg, Nordiska museet
- » Annika Landegren, Millesgården
- » Lena Larsson, Västmanlands läns museum
- » Birgitta Liljeqvist, Landskrona museum
- » Tanja Lindblad, Röhsska museet
- » Susanna Lovén, Torekällbergets friluftsmuseum
- » Pernilla Luttröpp, Tensta konsthall
- » Gunnar Löfman, Spårvägmuseet
- » Lars Magnusson, Naturhistoriska riksmuseet
- » Lena Malm, Moderna Museet
- » Silva Malmsten, Nationalmuseum
- » Christine Mars, Arbetets museum
- » Weronica Meijer, Stockholms läns museum
- » Hedvig Mårdh, frilance & Kada
- » Åsa Mårtensson, Gävle Konstcentrum
- » Maarit Nilsson Polet, Konsthallen, Luna kulturhus Södertälje
- » Elenor Nobel, Kada
- » Marie Nordahl Nordahl, ABM i Blekinge
- » Anna-Vera Nylund, Skansen
- » Marie Ottosson, Stiftelsen Wanås Utställningar
- » Rosita Ottosson-Leivo, Dödarhultarmuseet, Oskarshamn
- » Anneli Oxenstierna, Landskrona museum
- » Anja Petersen, Dunkers Kulturhus
- » Martin Petéus, Moderna Museet
- » Tomas Ribba, Tekniska museet
- » Tina Rodhe, Stockholms medeltidsmuseum
- » Wenke Rundberg, Nordiska museet
- » Marcel Rådström, Forum för levande historia
- » Inez Sikora, Länsmuseum Gotland
- » Paul Sjöholm, Nobelmuseet
- » Camilla Sjöstrand, Kultur Skåne/ Kulturutveckling Barn och Unga
- » Ulrika Sjöstrand, Malmö Museer
- » Lasse Sonne, NCK-nordiskt centrum för kulturarvspedagogik
- » Paula Starbäck, Tekniska museet

- » Christel Storm, Örebro läns museum
- » Yngve Sundén, Stiftelsen Stora Kopparberget
- » Christina Svensson, Stiftelsen Kulturmiljövård Mälardalen
- » Lisa Söderlund, Tekniska museet
- » Maria Taube, Moderna Museet
- » Christina Taube Brandberg, Statens Maritima Museer
- » Anna-Stina Ulfström, Moderna Museet
- » Helena Zeberg, Hässleholms Kulturhus
- » Helena Åberg, Moderna Museet
- » Karin Ögren, Studerande Sthlm Univeristet/Projektledning
- » Ida Ömalm, Tensta konsthall
- » Åsa Övrelid, Livrustkammaren

Deltagande från FUISM:s styrelse

- » Lena Eriksson, Nordiska Akvarellmuseet ORDFÖRANDE
- » Petter Ljunggren, Historiska Museet KONTAKT STHLM/
MELLAN
- » Maria Jirborn, Trelleborgs museum KONTAKT SYD
- » Lena Laving, Länsmuseum på Gotland KASSÖR
- » Ida Renlund, Norrbottens läns museum STYRELSELEDAMOT
- » Ann Nilsén, Länsmuseum Gävleborg VICE ORDFÖRANDE/
KONTAKT NORD
- » Håkan Strömberg, Göteborgs Stadsmuseum SEKRETERARE/
KONTAKT VÄST
- » Birgit Lindholm, Riksställningar ARKIV & WEBBANSVARIG
- » Jonas Lindwall, Livrustkammaren STYRELSELEDAMOT

Konferensprogram

Måndag 15 oktober

12.00-13.00 *Lunch*

13.00-13.30 *Välkomna!*

- FUISM:s styrelse inleder och presenterar sig.
- Sophie Nyman, enhetschef för Utställningar och lärande på Historiska museet hälsar konferensen välkommen till museet
- Deltagarpresentationer

13.30-15.00 *Eva Insulander*

Eva Insulander är doktorand i didaktik vid Lärarhögskolan i Stockholm och arbetar med ett avhandlingsarbete kring museipedagogik. Hon intresserar sig för mötet mellan museet och besökaren och hur utställningen blir meningsfull för besökaren.
http://www.didaktikdesign.nu/eva_insulander.html

15.00-15.30 *Fika med kaffe, te och kaka*

15.30-16.30 *Ett kalejdoskop av goda exempel*

Vi lånar en presentationsform från Japan, "Pecha Kucha" (japanska för ljudet av konversation) för att ge utrymme till åtto olika intressanta arbetssätt med lärande från Sveriges museivärld. Varje presentation från använda 20 bilder som visas i 20 sekunder vardera för att på dryga 6 minuter förmedla sitt sina idéer och arbete. Formen är ideell spridd, men varumärkesskyddad och det finns en auktoriserad arrangör per stad. FUISM arrangerar detta specialarrangemang i samarbete med Pecha Kucha Stockholm och Svensk Form. Information om formen och organisationen: www.pecha-kucha.se

16.30-18.30 *Workshop om musealt lärande på webben*

Anna Engquist som arbetar som webbproducent på Historiska museet berättar om museipedagogik på webben, om skoldatånätets "Museifönstret" som handhas av Historiska Museet och leder en workshop för att lyfta frågor och skapa diskussioner om Internets interaktiva möjligheter.

Museernas webbplatser är idag spännande plattformar för lärande. Det finns material riktade till olika målgrupper. Besökarna kan göra sökningar rakt ner i databaserna, se filmer, läsa lättläst information eller förbereda ett museibesök med en skolklass. Vad vet vi egentligen om hur museernas webbresurser används och nyttjas?
<http://www.museifonstret.se/>

18.30-20.30 *Gemensam middag på Historiska Museet*

Tisdag 16 oktober

08.30-10.00 *"Så här vill jag göra med mina framtida elever!"*

En praktisk presentation av ett samverkansprojekt mellan Lärarhögskolan i Stockholm och Historiska museet. Lärarstudenter har under kursen Kulturanalys arbetat med utställningen Vikingar genom en analys av genus-, makt-, klass-, identitets- och etnicitetsfrågor. De upptäckte ett helt nytt sätt att gå på museer. Petter Ljunggren, producent för lärande på Historiska museet, leder konferensdeltagarna i en avslöjande workshop.

10.00-12.00 *Att utbilda framtidens museiarbetare*

Museion i Göteborg med Diana Walters, Museiologin i Umeå med Peter Lundqvist och Museipedagogutbildningen på Lärarhögskolan i Stockholm med Berit Ljung presenterar sina institutioners tankar och visioner. De deltar sedan i ett samtal med konferensdeltagarna lett av Kajsa Althén, kulturarvspedagog och vetenskapsjournalist kring tankar om utbildning och framtid.

www.museion.gu.se

<http://www.umu.se/kultmed/utbildning/museolog>

<http://www.lhs.se/LHS/Templates/Page.aspx?id=1827>

12.00-13.00 *Lunch*

13.00-13.30 *Lägesrapport från Kulturdepartementet*

Christina von Arbin är av regeringen utsedd till koordinator för museisektorn och arbetar fram till februari 2009 tillsammans med Johanna Berg och Liv Hammargren som sekreterare med en över-

syn av svenska museer. Hon berättar och svarar på frågor om arbetet och vilka deras tankar är om museipedagogikens roll.

13.30-14.00 Meningen med föreningen

FUISM startade som yrkesrelaterad förening för nu mer än 35 år sedan och har varit verksam sedan 1971. Verksamheten har förändrats med tiden och frågan om vad vi gör, varför vi gör det och om vi ska göra saker på annat sätt är ständigt aktuella. Sedan årsmötet 2007 finns många nya ledamöter i styrelsen och tillsammans med konferensen vill vi kort ta upp tankar kring verksamhet, namnets daterade klang och framtiden. www.fuism.se

14.00-15.00 Sune Nordgren

Efter flera stora och spännande projekt inom konst- och museivärlden har Sune Nordgren återvänt till Sverige och Skåne där han nu håller på att etablera ett nytt konstcentrum i Kivik. Han berättar om sina tankar kring pedagogikens roll inom framtidens kulturinstitutioner och om erfarenheterna från att både starta upp nya verksamheter och att omorganisera gamla institutioner.

Mellan 1998-2003 var Sune Nordgren chef med ansvar för uppbyggnaden av BALTIC Centre for Contemporary Art i Gateshead i nordöstra England och mellan 2003-2006 museidirektör och ledare för att reformera och tänka nytt kring organisation, pedagogik och museiverksamhet på det nybildade Nasjonalmuseet for kunst, arkitektur och design i Oslo. www.sunenordgren.com

FUISM Styrelse 2007

Ordförande: Lena Eriksson, Nordiska Akvarellmuseet

E-post: lena.eriksson@akvarellmuseet.org

Vice ordf/Kontakt Nord: Ann Nilsén, Länsmuseum Gävleborg

E-post: ann.nilsen@xlm.se

Sekreterare/Kontakt Väst: Håkan Strömberg, Göteborgs Stadsmuseum

E-post: hakan.stromberg@stadsmuseum.goteborg.se

Kassör och medlemsansvarig: Lena Laving, Länsmuseum på Gotland

E-post: lena.laving@lansmuseumgotland.se

Arkiv & webbansvarig: Birgit Lindholm, Riksställningar

E-post: birgit.lindholm@comhem.se

Kontakt Sthlm/Mellan: Petter Ljunggren, Historiska museet

E-post: petter.ljunggren@historiska.se

Kontakt Syd: Maria Jiborn, Trelleborg museum

E-post: maria.jiborn@trelleborg.se

Styrelseledamot: Jonas Lindwall, Livrustkammaren

E-post: jonas.lindwall@lsh.se

Styrelseledamot: Ida Renlund, Norrbottens läns museum

E-post: ida.renlund@nll.se

Styrelseledamot: Jonas Lundmark, Piteå museum

E-post: jonas.lundmark@piteamuseum.nu